

GUDP-bestyrelsens indspil til FORSK2025

2. Robuste planter – Sunde dyr – Bedre helbred

1. Resumé

Mere robuste afgrøder kan forbedre kvaliteten af animalske fødevarer, nedbringe jordbrugets forbrug af sprøjtemidler samt i form af målrettet gødning nedbringe tabet af næringsstoffer til miljøet. Samtidig vil en optimeret næringsstofprofil kunne fremme husdyrenes sundhed og dermed reducere behov for antibiotika og nedsætte forekomsten af de almindelige produktionssygdomme. Når vores fødevarer dermed opnår et øget indhold af næringsstoffer herunder vitaminer og mineraler, kan disse være med til at forbedre befolkningens helbred.

2. Samfundsudfordringer og/eller muligheder

Befolkningen i den vestlige verden bliver stadig ældre, og i et globalt perspektiv øges befolkningens overvægt og livsstilssygdomme. Det vil medføre en stigende efterspørgsel efter sunde og sikre fødevarer. Danmark har en veludviklet fødevarer- og agroindustri, der er i stand til at forny sig efter nye forbrugertrends og -behov.

En værdikædebetraktning på hele sundhedsområdet, som omfatter plantesundhed, husdyrsundhed, fiskesundhed i aquakultur, fødevarerikkerhed, foderets ernærings- og kvalitetsmæssige egenskaber og human helbred vil kunne skabe dokumentation for foderets og fødevarernes sundhed, sikkerhed og kvalitet og dermed være med til både at reducere de offentlige sundhedsudgifter samt skabe fremtidens eksportmuligheder.

Endvidere vil mere robuste afgrøder kunne forbedre kvaliteten af animalske fødevarer, nedbringe jordbrugets forbrug af sprøjtemidler samt i form af målrettet gødning nedbringe tabet af næringsstoffer til miljøet. Bedre næringsstofprofil i vores husdyrfoder vil samtidig kunne fremme husdyrenes sundhed og dermed reducere behovet for antibiotika og forekomsten af de mest almindelige produktionssygdomme.

3. Forskningsbehov

Inden for området er der behov for forskning inden for:

- Genomisk selektion og sortsforædling der fremmer planterets forsvarsstoffer, sunde indholdsstoffer og udbytte
- Tværgående forskning, der kan anskue næringsstoffernes koncentration og vej gennem fødevarernes produktionskæde fra planterindholdsstoffer, husdyrsundhed, fiskesundhed (aquakultur), fødevarerikkerhed, foderets og fødevarernes ernæringsmæssige egenskaber og human sundhed

- Transport, deponering og metabolisme af vitaminer, mineraler og sporstoffers betydning for øget foderværdi, husdyrsundhed og human ernæring
- Foderenzymer og probiotiske kulturer, der kan fremme husdyrfoderets næringsværdi og næringsoptagelse
- Produktionssystemers indflydelse på husdyrsundheden, herunder ventilation, husdyrtæthed og bevægelse som produktionsfremmende virkemidler for øget foderoptag og sundhed

4. Forhold vedrørende udmøntning og implementering af forskningsindsatsen

Forskningsindsatsen har sammenhæng til de danske udviklings- og demonstrationsprogrammer (UDP'ere), som er oprettet for at fremme grøn omstilling. UDP'erne besidder hver især qua deres individuelle bestyrelses sammensætning en faglig såvel som forretningsorienteret indsigt, hvilket er væsentligt i forhold til at sikre reel effekt af indsatserne.

Forskningen bør gennemføres i et tæt forpligtende samarbejde i hele fødevarersektorens produktionsværdikæde og koble indholdsstoffer, fødevarerets kvalitet, fødevarerets sikkerhed og human sundhed. GUDP kan i den sammenhæng bidrage med tilskud til udviklings- og demonstrationsaktiviteter, som kan vise landmænd, fiskere og virksomheder nye grønne og økonomisk attraktive løsninger.

5. Danske forudsætninger

Landbrugs- og fiskeriforskning, -afprøvning og -forsøg har været udført systematisk de seneste 100 år. Samtidig har vi et veldokumenteret sundhedssystem med data for fødevarerindtag og sygdomsudvikling både for husdyr og befolkning. Det giver Danmark en enestående mulighed for at omsætte eksisterende data til at fremme robuste planter, sunde husdyr og befolkningens helbred. Indsatsens viden vil på afgørende vis kunne danne basis for udvikling af ernæringsrige og velsmagende fødevarer med eksportpotentialer.

6. Mål, effekt og perspektiver

Den danske eksport af fødevarer er på bulk områder presset af hård international konkurrence. Det er derfor afgørende, at danske fødevarer også fremadrettet kan differentiere sig i markedet og opnå en højere pris. Parametre som fødevarerets kvalitet og fødevarerets sikkerhed giver i dag Danmark en højere pris på vores produkter. I fremtiden vil oplevede spisekvalitet, som smag og næringsindhold være parametre, som kan tilføre de danske produkter den merværdi og kvalitet, som tilgodeser forbrugernes betalingsvillighed både nationalt og internationalt.

7. Kontaktperson

Karen Munch Mortensen, kamumo@naturerhverv.dk, mobil 2510 5321.

8. Forslagets prioritering

GUDP-bestyrelsen har valgt ikke at prioritere forslagene.